

foto & VIDEO

Antiglamour

JOEL-PETER WITKIN
KRÁSA NEBO OŠKLIVOST?

Text by Tamara Maximova
Fakulta Elektrotechnická
A7B33DIF

ANTI GLAMOUR

květen 2013

KRÁSA OŠKLIVOSTI

☞ japonštině existuje slovo 侘寂 (Wabi - Sabi), které znamená, že je možné vidět něco krásného v nedokonalosti. To je široký pojem, který častokrát nemá samostatné označení v jiných jazycích, představuje si jako zakořeněný axiom va výtvarném umění.

Pojetí krásy a ošklivosti má opačný význam, ale umění je těžce představitelné při absenci těchto polárních kategorií. Nežádka tyto pojmy vystupují spíše jako synonyma, než antonyma, - a v tom spočívá paradox.

Nejvýznamnějším představitelem obrazu krásy ošklivosti je Joel-Peter Witkin. Jistě, jeho výtvary u nezkušeného diváka vyvolají bouři emocí: úžas, hrůzu. Ale při zkoumání jeho prací, je nutné oprostit se od společenské představy morálky.

Současně odpudivé a přitažlivé jsou v jeho pracích modely: duševně zaostalé, trpaslíci, hunchbacks, transsexuálové, hermafroditi, lidé s postižením, roztrhané. Fotograf je tak extravagantní při výběru, ne aby se představil jako šokující fotograf naší doby, ale v zájmu zdůraznit, že tyto lidé jsou jedineční a hodni obdivu. V jeho práci ošklivost klade důraz na sofistikovanost překrásného, dává důvod k zamyšlení o nekonečně děsivých tématech života a smrti.

Witkin je nejen fotograf, ale také umělec, který ztělesňuje své nápady pomocí kreslení světlem. Trvalý dialog s klasikou umění světa - Goya, Velasquez, Bosch, Botticelli, Picasso, - prostupuje všechny fotografie Witkina. Jeho práci v žádném případě není možné považovat za „průvod šílenců“, naopak, autor mluví o kráse života, o morálce, náboženství a nesmrtelnosti. Jeho díla jsou naplněna znaky, křiklavými detaily - každý obrázek je koncipován a navržen do posledního detailu. Hluboké ideové komponenty jsou propojeny s dokonalou technikou, podobně jako daguerrotypie. Witkin dělá veškerou práci sám, rozvíjí vzniklou myšlenku, vybírá prostředí, hledá modely a zpracovává výtvar až do posledního poškrábání na vytištěném obraze. To vše dělá již upřímná díla více osobní a v plné míře přenáší energie autora.

* * *

ANTI GLAMOUR

květen 2013

Existují soudci, kteří vystupují proti fenoménu Witkina a jeho fotografiím. Ale odkud se vzalo popření práva ošklivého, být vtěleným do umění? Snad kvůli osobním komplexům a nepřemáhaným strachům před tělesnými postiženími, emoční labilitou a smrtí. Běžný člověk není schopen přijmout a porozumět, a proto vnímá obrazy Witkina zejména na první pohled, a provádí posouzení s názvem "divácky hnusné".

Představa hezkého je nejčastěji omezena na středně-statistickém porozumění. To popisuje pokrytéky postoj k umění celkově. Ale ti lidé s velkou pravděpodobností nazvou nejmilovanějším umělcem Leonarda da Vinci, oni nepřemýšlí o tom, že Leonardo členil lidské tělo, zkoumal ho a pak kreslil. Zde je vše snadné a jednoduché, Leonardo da Vinci, jedna z nejvýznamnějších postav umění, o které všichni říkají, že je génius, a některé ostatní to opakují. Často nedostatek názoru, pozorování a zvědavosti diváka může zabít umění pro umění.

Používána témata v umění po celá staletí se deformují, ale nikdy nemizí. Witkin je Bosch s moderní formou provedení stejných věčných témat. U Boscha byl nehlavnější obsah jeho díla, vyjádření emoční expresivity. Bosch vytvořil svět děsivých obrazů, které sloužily k odsuzování lidských neřestí. Na základě motivů Boscha, fotografie Witkina s vlastní satirou odhalují neřesti společnosti. Otázky, vyvolané na jeho fotografiích, tak skutečné a naturalistický popisují život a ukáží na naše slabiny, že fotografie zůstávají v paměti po dlouhou dobu, i když s hořkým pocitem, úzkostí, a dokonce i s odporem.

Pokud by se Witkin narodil o několik století dříve, řekněme, ve věku renesance, nebo o něco později v baroku, dnes by jeho díla uchvacovala mnohem více lidí. Ale Witkin nehledá slávu, ale jen hlásí svou pravdu.

Ve skutečnosti je místo nejen pro zisk 3D technologií, ale také pro analýzu věčných témat, jimiž se zabývá Joel-Peter Witkin. Bez ohledu na cokoli, jméno tohoto fotografa bude v paměti dějin fotografií XX a XXI století.

TEXT BY TAMARA MAXIMOVA
A7B33DIF
ZPRACOVÁNÍ DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE
ESEJ NA TÉMA: «KRÁSA OŠKLIVOSTI»
ČVUT, FAKULTA ELEKTROTECHNICKÁ
PRAHA, 2013